Samen SchoonR



Nota Samen SchoonR 2023 - 2026

Gemeente Rotterdam



Voorwoord

De beleving van de stad begint bij je voordeur
Rotterdam is een prachtige stad. Met een fantastische skyline, mooie parken en zelfs twee stranden. Een stad om te beleven. Die belevenis begint niet bij het Depot-gebouw, de nieuwe Coolsingel of de Erasmusbrug, maar bij je voordeur, in je eigen straat en in je eigen buurt.

Een schone buurt, zonder afval naast de wijkcontainer en zwerfvuil op straat, draagt bij aan een fijne buurt en daarmee een positieve beleving van de stad. Maar dat niet alleen: het draagt ook bij aan een positievere veiligheidsbeleving en het is beter voor het milieu.

De mannen en vrouwen van Stadsbeheer zamelen elke dag het afval in, maken elke dag de stad schoon, halen graffiti weg, plastic uit het water en beheren de buitenruimte. Daar gaan we mee door, maar we gaan ook een aantal dingen anders doen. We willen de stad - en daarmee bedoelen we de bewoners, ondernemers en andere partners - nog veel meer een rol geven bij het schoonhouden van de stad. Daarom heet dit plan ook “Samen SchoonR”.

Zelf gaan we investeren in het veel makkelijker maken om je afval aan te bieden, gaan we strikter en slimmer handhaven op overtredingen zoals naastplaatsingen en afval op straat gooien, maar ruimen we het ook sneller op als het er ligt.

We investeren met name in de 20 slechtst scorende wijken op het gebied van naastplaatsingen en zwerfafval. Niet voor niets zit daar ook een collegetarget op. Samen maken we van Rotterdam een schonere stad. Ik weet dat het kan, nu gaan we het doen.

Vincent Karremans
Wethouder Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit

Inhoudsopgave

Samen werken aan een schonere stad 4

Een schonere stad en hoe we dat bereiken 5

Voorkomen 6

Beperken 9

Handhaven 10

Opruimen 12





Samen werken aan een schonere stad

De mannen en vrouwen van Stadsbeheer werken dagelijks hard om de stad schoon te houden. Ze zamelen het afval in, reinigen de straten, pleinen, parken en stranden, halen graffiti weg, vissen afval uit het water en beheren de afvalbakken en -containers.

Ook bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties spelen een belangrijke rol in het schoonhouden van onze mooie stad.

Steeds meer bewoners pakken hun afvalknijper en prikken het zwerfafval in hun straat of buurt. We ondersteunen initiatieven van groepen bewoners die zich inzetten om hun buurt of het water schoon te houden, zoals Schone Rotte, Bergse plas, Zakkenvullers en vele anderen. Al ruim 1.300 bewoners hebben een of meer afvalcontainers in hun straat geadopteerd. Zij verhelpen verstopte containers en houden de omgeving rond de containers netjes. Fastfoodketen McDonald's spant zich in om naast de verplichte 25 meter rond het bedrijf in de Spaanse Polder ook een deel van de openbare ruimte schoon te houden van zwerfafval. De komende jaren blijven we samen optrekken met bewoners, ondernemers en andere partners. We geven hen een grotere rol bij het voorkomen van zwerfafval en het schoonhouden van de stad. Zo vragen we ondernemers om afvalcontainers te adopteren en de omgeving rond hun bedrijf schoon te houden, verhogen we het aantal gebruikers van de MeldR-app en betrekken we meer bewoners om hun buurt schoon te houden.

Stadsbeheer gaat tegelijkertijd door met de NietRnaast aanpak waarmee naastplaatsingen worden geregistreerd en opgeruimd. De data van die registratie gebruiken we om problemen structureel aan te pakken en om gerichte hand-havingsacties in te zetten. Het vergroten van de pakkans beïnvloedt het gedrag van bewoners en ondernemers die hun omgeving vervuilen. Ook komen er Sneller Schoonteams die snel kunnen reageren op meldingen van extreme vervuiling. Snel opruimen is belangrijk om erger te voorkomen. De oorzaak van vervuiling aanpakken, helpt om zwerfafval en naast-plaatsingen te voorkomen.

Een schonere stad en hoe we dat bereiken

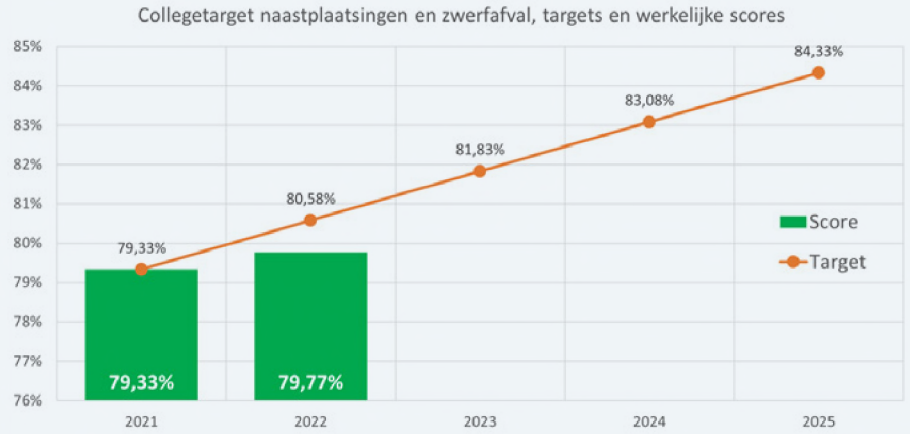
Een schonere stad met minder zwerfafval en naastplaatsingen, dat is onze ambitie. We pakken door met onze aanpak van zwerfafval en naastplaatsingen en het reinigen van de buitenruimte. Dat doen we met de volgende doelstellingen:

- Zwerfafval pakken we aan en we reinigen de buitenruimte. Dat doen we stadsbreed op een gemiddelde 90% B-schoonniveau volgens de CROW-systematiek.
- We verminderen naastplaatsingen en zwerfafval in de 20 wijken die het slechtst scoren. Ons doel is een stijging van de CROW-score van gemiddeld 5 procentpunt in 2025 ten opzichte van het jaargemiddelde in 2021.
- Stadsbreed wordt ingezet op een daling van het zwerfafval van 20% in de periode van 2023 tot en met 2026. Dit meten we aan de hand van de landelijke zwerfafvalmonitor van Rijkswaterstaat en we vergelijken ons resultaat met dat van de andere grote gemeenten via de Benchmark Schoon van de Nederlandse vereniging van reinigingsdiensten (NVRD).

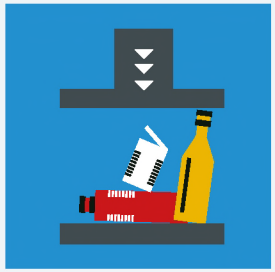
Deze nota beschrijft in vier sporen hoe we onze doelstellingen willen bereiken:

- **Voorkomen**
  Hoe we ervoor zorgen dat afval niet op straat komt.
- **Beperken**
  Hoe we voorkomen dat als er toch zwerfafval of naastplaatsingen op straat liggen, dit niet de hele buurt vervuilt.
- **Handhaven**
  Hoe we asociaal gedrag aanpakken.
- **Opruimen**
  Hoe we zwerfafval en naastplaatsingen snel en slim opruimen als het er ligt.

Per spoor zijn er actiepunten voor de korte termijn (2023) en de (middel)lange termijn (2024-2026), zodat duidelijk en overzichtelijk is wat en wanneer van ons verwacht kan worden. Hier blijft het echter niet bij. Nieuw is dat na deze nota Samen SchoonR per jaar actieplannen volgen, waarbij per spoor, waar nodig, nieuwe actiepunten worden toegevoegd. Ook volgt per jaar een terugkoppeling van behaalde resultaten.











Voorkomen

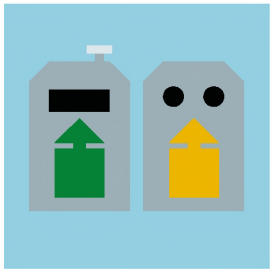
Voorkomen dat afval op straat terechtkomt is veel beter, dan het moeten opruimen wanneer het er ligt. Voorkomen van afval op straat voorkomt ergernis, aantasting van het woongenot en zorgt voor minder inzet op opruimen. Daar gaan we de komende jaren veel meer in investeren. Elk matras, hamburgerdoosje, blikje of ander afval waarvan we kunnen voorkomen dat het op straat terecht komt, hoeft ook niet opgeruimd te worden. We nemen heel veel maatregelen om naastplaatsingen, grofvuil en zwerfafval op straat te voorkomen.

Naast de Rotterdamse acties helpen diverse landelijke maatregelen om zwerfafval te voorkomen. Denk aan statiegeld op flesjes (sinds juli 2021) en blikjes (vanaf april 2023). Nieuwe regels ontmoedigen het gebruik van kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor onderweg, bij afhalen of bezorgen. Vanaf 1 juli 2023 moeten consumenten daarvoor bijbetalen. Bedrijven moeten ook een herbruikbaar alternatief bieden, bijvoorbeeld dat je je eigen mok, bord of bakje kunt gebruiken. Vanaf 2024 geldt deze regel ook voor consumptie ter plekke, bijvoorbeeld in de horeca, op evenementen en in kantoren.

Vanaf 3 juli 2024 moeten doppen van plastic drankflessen en drankverpakkingen, die bedoeld zijn voor eenmalig gebruik, vastzitten aan de fles. Zo worden doppen op wegwerpflessen automatisch ingeleverd voor recycling en komen ze niet in het zwerfafval.







Voorkomen van naastplaatsingen

2023

- Om klemmende containers te 'ontstoppen' en daarmee naastplaatsingen te voorkomen, krijgen betrokken Rotterdammers en ambtenaren zoals BOA's een sleutel voor afvalcontainers waarmee ze een zak die klem zit of een doos die een papiercontainer blokkeert, kunnen 'doortrappen'.
- We maken een containeradoptieplan voor ondernemers.
- Herontwerpen van ondergrondse restafval- en papiercontainers voor meer gebruiksgemak en minder kans op klem zitten van afval, waarmee naastplaatsingen worden voorkomen. Ontwerp eind 2023 gereed.
- De uitrol van de nieuwe containers kost een paar jaar. Daarom gaan we dit jaar het gebruik van 60 liter huisvuilzakken (die makkelijker in het huidige ontwerp passen) stimuleren in samenwerking met supermarkten.
- We voegen alle restafval-, papier- en glascontainers toe aan Google Maps. Wanneer de container vol is kun je heel gemakkelijk de volgende dichtstbijzijnde container vinden.
- We testen in één wijk met eenvoudige communicatie rond afvalcontainers om te kijken of dat naastplaatsingen voorkomt. Bijvoorbeeld door middel van steekwoorden, afbeeldingen en symbolen.
- Met behulp van data en informatie van bewoners worden jaarlijks 20 hotspot-locaties aangepakt om de onderliggende oorzaken van naastplaatsingen te achterhalen en waar mogelijk te voorkomen.
- Op locaties waar containers snel vol raken en waar geen ruimte is voor extra afvalcontainers in de buurt, worden zelfpersende ondergrondse containers geplaatst om meer capaciteit te creëren.

2024 - 2026

- We bieden een welkomstpakket (de beste vorm wordt nog onderzocht) voor nieuwe bewoners met informatie over de Rotterdamse afvalregels en hoe te helpen om de buitenruimte schoon te houden. We zoeken hierin ook de samenwerking op met bijvoorbeeld woningcorporaties.
- Aansluiten van minimaal 100 ondernemers op het containeradoptieplan.
- Testen van de nieuw ontworpen restafval- en papiercontainers in Q4 2024 en uitrol van de nieuwe containers in 2025.
- We plaatsen 400 extra restafvalcontainers, 100 papiercontainers en 50 glascontainers. Dat doen we op plekken waar containers snel vol raken, bij nieuwbouw én ter vervanging van bovengrondse containers.
- We gaan de data van de vulgraadsensoren in de afvalcontainers nog slimmer toepassen in het primaire proces van de afvalinzameling, bijvoorbeeld voor het sneller afhandelen van meldingen over een volle container. Ook gaan we de vulgraaddata delen met bewoners en de collega's op straat; denk aan inzicht in de vulgraad en voorspelde ledigingsdatum van de containers.

Voorkomen van grofvuil op straat

2023

- We organiseren 100 pop-up milieuparken in 2023, zodat Rotterdammers makkelijk en zonder afspraak in hun eigen wijk grofvuil kunnen aanbieden.
- We maken communicatie over grofvuil op meer plekken beschikbaar zoals bij woningbouwverenigingen en bouwmarkten; bijvoorbeeld informatie over waar je terecht kan met je matras en je bouwafval.
- Bij nieuwbouwprojecten zorgen we ervoor dat ontwikkelaars tijdelijk extra afvalcontainers plaatsen voor het afval dat vrijkomt bij het verhuizen én het plaatsen van bijvoorbeeld keukens en badkamers.

2024 - 2026

- Mogelijkheid om meldingen te ontvangen via de gemeentelijke app als er in de buurt een pop-up milieupark wordt georganiseerd.
- We starten een proef in één wijk waarbij we periodiek (bijvoorbeeld elke eerste dinsdag van de maand) een container neerzetten waar Rotterdammers hun grofvuil kwijt kunnen.
- We gaan matrassen op afspraak aan huis ophalen, zodat deze hoogwaardig kunnen worden gerecycled.

Voorkomen van zwerfafval

2023

- Er vindt een aanbesteding plaats voor afvalbakken met perstechniek, waar meer afval in past, waar het afval niet uit kan waaien en waar mensen en dieren geen afval uit kunnen halen.
- Deze zomer start een proef met veertien doneerpunten voor statiegeldflesjes en -blikjes in de Rotterdamse parken en het strand in Nesselande.
- Tijdens het stranden- en parken-seizoen worden extra afvaleilanden geplaatst vanwege het intensieve gebruik van de locaties.
- Als test worden er vulgraadsensoren in afvalbakken geplaatst, zodat we ze kunnen legen voordat ze vol zijn en er zwerfafval ontstaat.

2024 - 2026

- Er worden zelfpersende afvalbakken geplaatst in druk bezochte gebieden, bijvoorbeeld winkel en uitgaans-gebieden.
- We onderzoeken of we één Rotterdamse markt plastic-vrij kunnen maken.
- Als het werkt, gaan we de sensoren in de snel vullende afvalbakken toepassen.

Educatie en communicatie

2023

- Het educatieve aanbod wordt uitgebreid, dit gebeurt - onder andere - op basis van resultaten uit onderzoek dat momenteel plaats vindt onder studenten. Ook zetten we nieuwe middelen in zoals gastlessen, workshops, social media én zijn we actief bij verenigingen, musea, bibliotheken en in de wijken.

2024 - 2026

- In de communicatie over zwerfafval intensiveren we samenwerking met landelijke organisaties zoals Nederland Schoon en Rijkswaterstaat.



Beperken

Op het moment dat afval op straat ligt, willen we het natuurlijk zo snel mogelijk opruimen, zodat we voorkomen dat een groter gebied vervuild wordt. Het is echter onmogelijk om op elk moment van de dag (of zelfs om het uur) met een voertuig van Stadsbeheer langs alle 6.500 containers te rijden. Daarom nemen we maatregelen om te voorkomen dat afval op straat gaat zwerven. Bijvoorbeeld door sneller erachter te komen dat het er ligt en waar het ligt, maar ook bijvoorbeeld door fysieke ingrepen.



Sneller weten, zodat we eerder actie op kunnen ondernemen

2023

- Op alle afvalbakken staan QR-codes waardoor mensen makkelijker (en zonder app) kunnen melden dat deze vol is, klemt of dat er rommel naast ligt. Zo zijn we eerder op de hoogte van naastplaatsingen, kunnen we het afval sneller van straat halen en voorkomen we dat het zich verder verspreidt door de wijk (bijvoorbeeld door de meeuwen of de wind).
- We streven naar een verhoging van het aantal MeldR-gebruikers met 10%.
- Er wordt getest of beeldherkenning kan worden ingezet voor het automatisch detecteren van zwerfafval, zodat snel duidelijk is waar het vies is in de stad.

2024 - 2026

- Als proef wordt een hekje geplaatst om afvalcontainers die in een open omgeving staan om te voorkomen dat naastplaatsingen de wijk of het water in waaien en de hele omgeving vervuilen. Dit doen we op vijf plekken. Als dit goed werkt, rollen we dit -waar mogelijk- uit over de rest van de stad.
- Het aantal MeldR-gebruikers wordt met 10% per jaar verhoogd, tot de integratie in Eén App.
- Implementatie van beeldherkenning van zwerfvuil (indien succesvol getest).
- De MeldR wordt geïntegreerd in de Eén App, waardoor meer gebruikers toegang hebben tot de MeldR-functionaliteit.

Sneller opruimen, zodat we voorkomen dat afval op straat gaat zwerven

2023

- Introductie van Sneller Schoon Teams die snel reageren op meldingen en extreme vervuiling om te voorkomen dat het erger wordt.
- Vanaf 06:30 uur zijn in de hele stad NietRnaast teams actief met het registreren en weghalen van naast-plaatsingen, om te voorkomen dat het zwerfafval wordt.

2024 - 2026

- Integratie van de Sneller Schoon Teams en MeldR-applicatie. Waarbij we onderzoeken of het mogelijk is te zien waar het Sneller Schoon Team rijdt, onderweg naar jouw melding (vergelijkbaar met apps van maaltijd-bezorgservices).

Handhaven

Het overgrote deel van de Rotterdammers houdt zich aan de afvalregels die we hebben. Die maken netjes een afspraak voor het ophalen van grofvuil, gooien hun afval in de bak en gooien hun milkshakebeker netjes in een afvalbak , in plaats van op straat. Toch zijn er ook Rotterdammers die zich niet aan de regels houden en daardoor ervoor zorgen dat het een troep op straat wordt. We gaan hier strakker bovenop zitten, door middel van de pakkans van het overtreden van afvalregels te vergroten, de consequentie (zoals een boete) ervan te vergroten en herhaling te voorkomen. Want uiteindelijk is het doel van handhaving, dat iemand zich vervolgens wel aan de regels houdt en netjes zijn of haar afval aanbiedt.

Pakkans vergroten

2023 - 2026

- Om de pakkans van overtreders te vergroten, leiden we 20 reinigers op tot controleurs huis-afval. Zij zijn in heel Rotterdam actief en kunnen naastplaatsingen controleren op adres-gegevens.
- We organiseren één keer per maand een intensieve (undercover) actie in de stad gericht op Rotterdammers die op kades en afgelegen plekken vanuit hun auto troep (zoals milkshake bekers, hamburgerdoosjes, etc.) op straat gooien.
- In de zomer organiseren we in de parken (undercover) acties, waarbij mensen die hun afval achterlaten in de parken, op de bon worden geslingerd.
- Sommige restaurants en andere bedrijven gooien hun bedrijfsafval weg in afvalcontainers, terwijl dit niet mag. Daardoor raken containers verstopt. We organiseren daarom dit jaar één grote actie op de controle van afvalcontracten en het betalen van bedrijfsreinigingsrecht.
- Maandelijks komt er één actie waarbij restafvalcontainers worden leeg getrokken en wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van onjuist aangeboden bedrijfsafval of huisvuil van afvaltoeristen.
- We organiseren maandelijks één actie op de 25 regel voor ondernemers. Deze regel verplicht ondernemers om de buitenruimte rondom hun zaak schoon te houden van zwerfafval uit hun zaak.





Consequentie vergroten

2023

- In het kader van de jaarlijkse indexering verhogen we de boete op naastplaatsingen.

2024 - 2026

- Sommige Rotterdammers blijven hun afval naast de container zetten. Daarvoor zetten we de hufterboete in: bij elke volgende overtreding krijgt de overtreder een hogere boete.
- Onderdeel van de hufterboete is de maatschappelijke boete. Dit is een vrijwillige werkstraf als alternatief voor het betalen van een dwangsom bij herhaald verkeerd aanbieden van afval.
- We onderzoeken of en hoe we de hufterboete al na de tweede overtreding kunnen inzetten.

Herhaling voorkomen

2023 - 2026

- Bij het versturen van boetes verstrekken we de afvalwijzer met daarin de aanbiedregels voor afval.

Opruimen

Uiteindelijk moet het afval dat op straat ligt, ook weer van straat. Naast wat de mannen en vrouwen van Stadsbeheer dag in en dag uit al doen, gaat het volgende extra gebeuren.



Schoon houden

2023

- Bewoners worden betrokken bij het zwerfafvalvrij maken van hun buurt. Er is gestart met een proef in Beverwaard. Bewoners die meehelpen zwerfafval opruimen tijdens een twee uur durende prikronde in hun buurt ontvangen een voucher van een supermarkt.
- Kano's, SUP's en boten worden kosteloos aangeboden aan vrijwilligers voor het verwijderen van afval in het water van de Rotte en het Noorderkanaal.
- Een nieuwe soort knijperkast in Oud Mathenesse wordt getest. Bewoners kunnen zelf afvalknijpers en zakken uit de kast pakken en gebruiken.
- In Hillesluis ruimt een vaste ploeg elke dag, als proef, naast de reguliere schoonmaakwerkzaamheden in de wijk, het zwerfafval op.
- Er worden meer uitgebreide en concrete afspraken maken met fastfoodrestaurants in de stad over het schoonhouden van de omgeving (>25 meter) rond hun restaurant, zoals we ook hebben gedaan met McDonalds in de Spaanse Polder.
- Er wordt onderzocht of we de '25 meter-regel' ook kunnen toepassen rond scholen, waarbij een school verantwoordelijk wordt voor het schoon houden van de directe omgeving.
- "Goed bezig!" Ons participatieplatform wordt uitgebreid met de mogelijkheid om afvalknijpers, zakken en handschoenen te bestellen en ervaringen te delen.
- We testen vijf verschillende typen "vuilvangers" in het water die ervoor zorgen dat zwerfafval zich niet verder kan verspreiden en richting zee gaat.

2024 - 2026

- Als de proef in Beverwaard naar tevredenheid verloopt, rollen we dit concept verder uit over de rest van de stad.
- Verenigingen worden betrokken bij het zwerfafvalvrij maken van hun buurt en we onderzoeken hoe we ze kunnen belonen voor het bijdragen aan een schone stad.
- Afhankelijk van het resultaat in Oud Mathenesse worden meer knijperkasten opgehangen.
- Als dit mogelijk is, implementeren we een 25 meter regel voor scholen.

Nota Samen SchoonR 2023 - 2026
Gemeente Rotterdam

Ontwerp: DropOuts

www.rotterdam.nl

Gemeente Rotterdam